

מבוא לפילוסופיה של ימי הביניים – הרמב"ם

מרצה: שלום צדיק

יעדי הלימודים: מטרת הקורס הוא להפגיש את הסטודנט עם עולמו של הפילוסוף היהודי החשוב ביותר: הרמב"ם. אנחנו נעיין בחלק מן הנושאים החשובים בהגותו: היחס בין פילוסופיה לדת, הדת כמערכת חברתית, מושג הקדושה, טעמי המצוות, הנבואה, ההשגחה, צדיק ורע לו, מערכת הגמול והעולם הבא... בכל אחד מן הנושאים האלו אנו נראה את הדרך בה הרמב"ם הגדיר מחדש את המושגים הבסיסיים של הדת היהודית (ושל הדת בכלל) כדי לתת להם תוכן המתאים לפילוסופיה. כחלק מן השיעור אנחנו גם נדון בדרכים השונות לקרוא את מורה נבוכים וביחס בין מורה נבוכים למשנה תורה. מרכז הקורס יהיה קריאה בקטעים ממשנה תורה וממורה נבוכים, אך אנחנו גם נעסוק בפולמוס סביב הגותו של הרמב"ם בימיו, בשאר ימי הביניים ובהגות היהודית המאוחרת עד ימינו.

פרשיות הלימודים:

1. מבוא על הגותו של הרמב"ם, מפעלו הספרותי וחיי
2. תפיסת הטבע של הרמב"ם ומקומו של האל בה. משנה תורה, הלכות יסודי התורה: פרקים א-ד..
3. היחס לנוכחים ומקומה של עם ישראל בן העמים – משנה תורה הלכות עבודה זרה פרק א, הלכות יסודי התורה פרק ח-ט.
4. מהות הפילוסופיה ויחסה לדת – מבוא למורה נבוכים ופרק א: ב.
5. מי מתאים ללמוד פילוסופיה וקשיים בלימוד הפילוסופיה. מורה נבוכים א: לא-לה.
6. איך אנו יכולים לדעת את האל ומה משמעותה של ידיעה זו על חיינו. מורנה נבוכים פרקים א: נ-0.
7. מי מגיע לנבואה ומהי נבואה. מורה נבוכים ב: לב-מ.
8. מהות הרע והשגחת האל. מורה נבוכים ג: יב-יט.
9. טעמי המצוות. מורה נבוכים. ג: כה-לד.
10. סיום מורה נבוכים. ג נא-נד.

חובות: נוכחות חובה. בסוף הקורס יהיה מבחן שהציון יקבע על בסיסו ועל בסיס השתתפות במהלך

הקורס. לכל השיעורים יהיה קריאה מקדימה מדבריו של הרמב"ם.

ביבליוגרפיה:

מקורות ראשוניים

משנה תורה

מורה נבוכים, מומלך לרכוש, תרגום מ' שוורץ, תל אביב, תשס"ב.

מחקרים:

מ' גודמן, *סודותיו של מורה הנבוכים*, הוצאת דביר, 2010

ד' הלברטל, הרמב"ם: רבי משה בן מיימון, הוצאת מרכז זלמן שזר 2009

ליאו שטראוס, *ירושלים ואתונה: מבחר כתבים*, ערך והקדים מבוא: אהוד לוז, תרגמו: אברהם הוס

ודוד זינגר, מוסד ביאליק ומכון ליאו בק, 2001.

מ' קלנר, *גם הם קרויים אדם*, בר אילן 2016.

D. Hartmann, *Maimonides: Torah and Philosophic Quest* (Jewish Publication Society, 1976)

H. Kreisel. *Maimonides' Political Thought: Studies in Ethics, Law and the Human Ideal*. New York 1999

Leo Strauss, *Persecution and the Art of Writing*. Glencoe, Ill.: The Free Press, 1952. Reissued Chicago: University of Chicago Press, 1988.

J. Stern, *The Matter and Form of Maimonides' Guide*, Harvard University Press (2013).